

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 21 juni 2022
(OR. en)

10437/22

AG 70
INST 245

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	21 juni 2022
till:	Rådets generalsekretariat
Komm. dok. nr:	COM(2022) 404 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN KONFERENSEN OM EUROPAS FRAMTID Från vision till konkreta åtgärder

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 404 final.

Bilaga: COM(2022) 404 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.6.2022
COM(2022) 404 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA RÅDET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN**

**KONFERENSEN OM EUROPAS FRAMTID
Från vision till konkreta åtgärder**

”För Europa har minnet av det förflutna alltid präglat framtiden. Och det är så mycket viktigare i en tid då det otänkbara återigen har hänt på vår kontinent. Rysslands uppenbara försök att rita om kartan och skriva om även de mest tragiska delarna av vår historia har påmint oss om faran med att förlora greppet om såväl det förflutna som framtiden. Faran med att leva i ett evigt nu och tro att det aldrig kan förändras. Att det inte kan finnas bättre sätt att göra saker på. Och även sämre. Att allting kommer att förbli detsamma bara vi inte ändrar oss. Det är så fel! Att stå stilla är att falla tillbaka.”

*Ordförande Ursula von der Leyen,
9 maj 2022, avslutningsceremonin för konferensen om Europas framtid*

1. INLEDNING

Det har länge sagts att Europeiska unionen rör sig snabbare och kommer längre när den måste. De ofta citerade raderna av Jean Monnet, om att unionen kommer att svetsas samman i kriser och blir summan av lösningarna på dessa kriser, har besannats vid många tillfällen i EU:s historia – inte minst under de senaste två åren när vi tillsammans har kämpat mot en global pandemi och ett brutalt anfallskrig i vår närhet. Samtidigt har de europeiska invånarna i allt högre grad efterlyst förändringar och reformer och att arbeta med att förbättra Europa på sina egna villkor. Det var därför som Ursula von der Leyen i sina politiska riktlinjer från juli 2019 efterlyste en konferens om Europas framtid, som en del av en vision om en ny satsning på demokrati i Europa – och åtog sig att följa upp resultatet.

Konferensen om Europas framtid, som inleddes på Europadagen 2021 och pågick i ett år, var en helt ny EU-övergripande övning i samtalsdemokrati – den största och mest omfattande i sitt slag någonsin. Den sammanförde människor i alla åldrar, från olika länder och med olika bakgrund, varav många aldrig tidigare hade engagerat sig i EU eller känt till hur EU är uppbyggt. Med olika erfarenheter och perspektiv, olika språk och identiteter, beskrev de sina förväntningar på Europa och ville tillsammans ta fram en vision av dess framtid.

På så sätt återspeglade konferensen och dess deltagare både värdet och behovet av att involvera medborgarna mer i utformningen av den politik som påverkar deras liv. Konferensen blåste nytt liv i Europas skiktade demokrati och visade på potentialen hos ett verkligt europeiskt offentligt rum för människor i hela unionen, där de kan engagera sig i det som är viktigast för dem.

Detta exemplifierades av hur medborgare och institutioner, lagstiftare och lekmän debatterade vår tids grundläggande frågor och föreslog ett antal lösningar på områden som kommer att avgöra Europas framtid – från klimatförändringar och miljö till digitalisering och demokrati, hälsa och social rättvisa, ekonomi och säkerhet, värden och kultur – och mycket annat. Oundvikligen formades resultatet också av dagens kontext och i synnerhet av de kriser som Europa har tvingats kämpa mot under de senaste två åren. Effekterna av covid-19-pandemin på hälsa och ekonomi återspeglades i alla frågor, medan Rysslands oprovocerade och omotiverade krig mot Ukraina gav skarpt eftertryck åt behovet av ett starkare Europa i världen, en union som är redo att upprätthålla fred och värderingar så som den gjort i över 70 år.

Även om konferensen har gett resultat i fråga om många och goda förslag, kommer resultatet i slutänden att bero på vilka förändringar den kan medföra. I denna anda åtog sig Europeiska kommissionen, tillsammans med Europaparlamentet och rådet, i sin gemensamma förklaring i mars 2021 att följa upp det som föreslogs - var och en inom sina

befogenheter och i enlighet med fördragen. Ursula von der Leyen upprepade detta åtagande vid konferensens avslutningsceremoni den 9 maj 2022.

Detta meddelande är första steget i denna uppföljning. Det innehåller en utvärdering av vad som behövs för att följa upp förslagen från konferensen, ger en översikt över vad som ska ske härnäst och beskriver hur man bäst kan ta tillvara erfarenheterna från konferensen och integrera deltagarbaserad demokrati i EU:s politik och lagstiftning.

2. UPPFÖLJNINGEN – FRÅN FÖRSLAG TILL ÅTGÄRD

Förslagen från konferensen, som ingår i den slutrapport som överlämnats till Europaparlamentet, rådet och Europeiska kommissionen, är omfattande, ambitiösa och framåtblickande. De är strukturerade kring nio breda teman, med naturliga överlappningar mellan vissa av de föreslagna åtgärderna.

Konferensen – många förslag, en vision

Efter ett år av evenemang, diskussioner i medborgarpaneler och idéer som samlats in på nätet, utkristalliserades 49 förslag och 326 specifika åtgärder¹ kring nio teman:

- Klimat och miljö
- Hälsa
- En starkare ekonomi, social rättvisa och arbetstillfällen
- EU i världen
- Värden och rättigheter, rättsstatsprincipen, säkerhet
- Den digitala omställningen
- Europeisk demokrati
- Migration
- Utbildning, kultur, ungdomsfrågor och idrott

Bakom siffrorna och mellan raderna på dessa konkreta förslag finns en vision om ett Europa som gör människors vardagsliv lättare – såväl i stan som på landsbygden – som utan omsvep hanterar generationsfrågor och som genomför det som betyder mest för människor. Från maten de äter, till luften de andas och den natur som de gläds åt. Från att ha tillgång till hälso- och sjukvård till rimligt pris, utbildning och bostäder till att känna sig trygg och säker både i skolan och hemma.

I förslagen uppmanas Europa överlag att fokusera på att ge socialt skydd och social rättvisa och samtidigt upprätthålla sina värden och rättsstatsprincipen. De belyser att Europa måste använda sin gemensamma styrka och mångfald för att hantera vår generations största frågor – från pandemier och krig till den gröna och den digitala omställningen och de demografiska förändringarna. Ett ofta återkommande tema på olika områden är slutligen Europas behov av att bli mer oberoende och bättre kunna försörja sig på viktiga områden som energi och hållbara livsmedel, råvaror och läkemedel, halvledarchipp och grön teknik, cybersäkerhet och säkerhet och försvar. Sammantaget

¹ Slutrapporten finns att läsa på konferensens plattform.

kräver dessa förslag att Europa ska bli mer aktivt på områden som är viktiga för kollektivet eller för den enskilda människan.

En bedömning av förslagen

För att på ett så transparent och direkt sätt som möjligt följa upp förslagen från konferensen behövs en första analys för att se vad som krävs för att genomföra dem. **För att denna utvärdering ska vara trovärdig är det viktigt att hålla sig till andan och ordalydelsen i det som föreslås – utan omtolkningar eller urval.** Det är det som ingår i bilagan till detta meddelande. De 49 förslagen är uppdelade i samma temaområden som konferensen valt, med kommissionens utvärdering under varje område.

I bilagan anges fyra svarskategorier: befintliga initiativ hanterar förslagen, förslag som Europaparlamentet och rådet uppmanas att anta, planerade åtgärder som kommer att förverkliga idéerna, med nya reflektioner från konferensen och nya initiativ eller arbetsområden med inspiration från förslagen och som faller inom kommissionens ansvarsområde.

I den första kategorin håller kommissionen redan håller på att genomföra initiativ som direkt motsvarar förslagen. Detta kan exempelvis vara den europeiska klimatlagen, där lagstiftning som ska införliva EU:s klimatmål redan har trätt i kraft. Eller rättsakten om digitala tjänster som kommer att säkerställa att onlinemiljön förblir ett säkert område där yttrandefriheten och möjligheterna för digitala företag skyddas. Kategorin omfattar också inrättandet av Hera, Myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser, som ska bidra till att Europa ska bli bättre förberett och kunna reagera på gränsöverskridande hot mot människors hälsa. Eller de tidigare avtal som ingåtts om minimilöner och kvinnor i styrelser. Den omfattar även konkreta initiativ som ska stärka Europas internationella partnerskap och globala roll, exempelvis genom strategin Global Gateway för att investera i smart, ren och säker infrastruktur världen över, i linje med EU:s värderingar.

Den andra kategorin omfattar förslag som kommissionen har lagt fram och som medlagstiftarna arbetar med. I vissa fall gav detta ytterligare impulser till att påskynda lagstiftningsarbetet. Det gäller exempelvis den nya migrations- och asylpakten, rättsakten om artificiell intelligens, initiativ för att stärka den cirkulära ekonomin på områden som batterier, och hållbara produkter. Den omfattar också förslag som lagts fram inom ramen för 55 %-paketet, som är viktiga för att Europas klimatmål ska nås och för att dess energiberende ska minska. Eller initiativet som ska öka EU:s resiliens och tekniska suveränitet genom åtgärder som förordningen om halvledare.

Den tredje kategorin omfattar de områden där kommissionen redan planerar att lägga fram förslag och kommer att beakta förslagen från konferensen. Detta omfattar lagen om mediefrihet som syftar till att skydda mediernas mångfald och oberoende på EU:s inre marknad, och ett lagstiftningsförslag som syftar till att stärka försörjningen av råvaror som är viktiga för den dubbla omställningen och den nya europeiska innovationsagendan. Det gäller även den rättsliga ram som syftar till att påskynda och underlätta omställningen till hållbara livsmedelssystem. Under de kommande veckorna och månaderna kommer kommissionen också att lägga fram förslag som är ett direkt svar på några av förslagen, exempelvis om att återställa naturen eller att förbjuda att produkter som tillverkats genom tvångsarbete kommer in på EU-marknaden.

Slutligen, **den fjärde kategorin omfattar förslag från konferensen som är helt eller delvis nya** och som kräver nya initiativ eller förslag från kommissionen. De områden där konferensen har föreslagit nytt arbete omfattar ett större fokus på att förbättra förståelsen för psykisk ohälsa och förslag om hur man kan hantera detta bättre i Europa. Andra rekommendationer fokuserar på nutrition och en tryggad livsmedelsförsörjning, och på att förbättra informationen om produkters miljöpåverkan och om djurskydd. En samordnad europeisk strategi för övervakning av darknet och ett starkare fokus på mining av kryptovaluta har också lagts fram.

Principer för uppföljning

Utvärderingen visar en tydlig riktning och fastställer områden där kommissionen kommer att behöva lägga fram förslag. Kommissionen kommer att göra det på ett **så pragmatiskt sätt som möjligt**, oavsett om det sker genom lagstiftning eller på annat sätt. Den kommer fullt ut att använda sin initiativrätt enligt fördragen, med vederbörlig hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och reglerna för bättre lagstiftning. Det innebär att man ska bedöma de aktuella politiska alternativens sannolika konsekvenser, säkerställa att inga negativa konsekvenser uppstår och undersöka på vilken nivå beslutsfattandet är mest ändamålsenligt.

Det finns också många områden som kräver att kommissionen vidtar **icke lagstiftande åtgärder**, antingen på grund av begränsade lagstiftningsbefogenheter eller för att det är det bästa sättet att uppnå önskat resultat. Vissa förslag har kommissionen inte befogenhet att gå vidare med och för vissa är det bäst att de initieras av de andra EU-institutionerna, av medlemsstaterna eller av lokala och regionala myndigheter.

Den första omgången nya förslag kommer att tillkännages i Ursula von der Leyens **tal om tillståndet i unionen** i september 2022, och i den åtföljande avsiktsförklaringen. De här förslagen kommer att ingå i kommissionens arbetsprogram för 2023. En del bör också ingå i de gemensamma lagstiftningsprioriteringarna mellan EU-institutionerna och i kommissionens framtida arbetsprogram.

Fördragen – göra mesta möjliga av det vi har och förändra om det behövs

Vid uppföljningen av de här förslagen **bör nya reformer och ny politik inte utesluta varandra från diskussionerna om fördragsändringar**. Fördragsändring ska inte vara ett mål i sig och för den stora majoriteten av åtgärderna finns det mycket som kan och kommer att behöva göras inom ramen för de befintliga fördragen. EU-fördragen är, precis som medlemsstaternas konstitutionella texter, levande instrument. EU-institutionerna och medlemsstaterna har under den nuvarande kommissionens hela mandatperiod varit överens om att utnyttja EU-fördragets fulla potential, oavsett om det gällt att upphandla miljarder vaccindoser till medborgare i hela Europa eller att få fart på framtidens ekonomi genom NextGenerationEU. Under den här tiden har EU också fastställt en ambitiös och rättsligt bindande väg mot klimatneutralitet, gjort om spelreglerna i den digitala världen och genom Sureprogrammet hjälpt småföretag att behålla sin personal under pandemin. Allt detta arbete har möjliggjorts tack vare den politiska vilja och det synkroniserade arbete som institutionerna visat upp för att kunna reagera på de akuta utmaningarna.

Det finns också outnyttjad potential inom de befintliga fördragen som skulle kunna utgöra svar på förslagen från konferensen, särskilt om man använder ”**övergångsklausulerna**” **för att gå över till omröstning med kvalificerad majoritet på vissa politikområden**. Detta efterlyste Ursula von der Leyen uttryckligen i de politiska riktlinjerna och i talet om tillståndet i unionen, på områden som energi och beskattning och för viktiga aspekter av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, som sanktioner och mänskliga rättigheter.

En del av de idéer som uttryckts av konferensen är verkligen innovativa och uppmanar EU att ta nya, hittills outforskade, vägar. Vissa av förslagen efterlyser där uttryckligen fördragsändringar. Det gäller exempelvis på områden som hälsa och försvar.

Konferensen har gett ny dynamik åt aspekten att förnya och förbättra det europeiska projektet genom att bygga vidare på dess grundvalar och vid behov uppdatera dem. Ursula von der Leyen beskrev i sitt tal vid konferensen att **kommissionen alltid kommer att stödja dem som vill reformera Europeiska unionen för att få den att fungera bättre, inbegripet genom fördragsändringar om detta kan bli nödvändigt**.

I denna anda välkomnar kommissionen Europaparlamentets beredvillighet att för första gången använda sina befogenheter enligt Lissabonfördraget för att föreslå ändringar av fördragen. Parlamentet har fastställt ett antal områden där man anser att ändringar av fördragen bör diskuteras inom ramen för ett **konvent**. Kommissionen är redo att fullt ut spela sin institutionella roll i det förfarande som anges i artikel 48 i fördraget om Europeiska unionen och särskilt att avge sitt yttrande som svar på ett samråd med Europeiska rådet.

3. FRAMTIDEN – SÄTTA MEDBORGARNA I CENTRUM FÖR DEN EUROPEISKA DEMOKRATIN

Förutom att konferensen gav många och goda förslag och inspiration till reformer, gav den också en ögonblicksbild av **hur ett europeiskt offentligt rum kan blomstra och hur vår demokrati kan berikas, på europeisk, nationell, regional och lokal nivå**, genom att medborgarna engageras. Ett hundratal samtal i avspänd stil och diskussioner i alla hörn av Europa har ägt rum. Med nya samtalsformat – såsom den flerspråkiga digitala plattformen och de europeiska medborgarpanelerna – fick invånarna möjlighet att dela med sig av sina idéer om de frågor som de ansåg vara viktiga för att bygga upp unionens framtid. Syftet var också att få ta del av synpunkter från dem som är svårast att nå, de som sällan engagerar sig i politiken och som kanske inte har röstat i tidigare val till Europaparlamentet.

Ett antal av konferensens innovationer ger vägledning om hur medborgarna bättre kan inkluderas i fastställandet av prioriteringar och ambitioner, liksom i utformningen av politiken och beslutsfattandet på EU-nivå. Utifrån konferensen och sina egna befintliga verktyg **kommer kommissionen att föreslå sätt att säkerställa att medborgarna får en viktigare roll i EU:s beslutsfattande**.

Ett centralt och synnerligen innovativt inslag i konferensen var **de europeiska medborgarpanelerna**. Totalt ungefär 800 slumpvis utvalda medborgare, varav en tredjedel var ungdomar, träffades vid tre samtalstillfällen vardera och gav rekommendationer. Ett antal medlemsstater organiserade nationella medborgarpaneler utifrån samma principer.

Efter denna framgång **kommer kommissionen att göra det möjligt för medborgarpanelerna att överlägga och göra rekommendationer inför vissa viktiga förslag**, som en del i sitt bredare beslutsfattande och i linje med principerna om bättre

lagstiftning. Beroende på vad det handlar om kan dessa antingen vara Europaomfattande eller utgöras av mindre paneler inriktade på vissa specifika politikfrågor. Precis som vid konferensen bör deltagarna vara slumpvis utvalda. De bör också återspegla Europas mångfald och demografi. En tredjedel av deltagarna ska vara ungdomar. När så är lämpligt kan en "medborgarreporter" involveras i konsekvensbedömningen och sammanfatta resultatet av dessa deltagarinriktade samtalsprocesser. Om alla deltagare är ungdomar ska det benämnas som ett "ungdomstest". **Den första av denna nya generation medborgarpaneler kommer att lanseras i samband med talet om tillståndet i unionen 2022.**

Den **flerspråkiga digitala plattformen** gav deltagarna möjlighet att med bara några klick dela med sig av och diskutera sina idéer, och den utgjorde också platsen för många evenemang som ägde rum över hela Europa inom ramen för konferensen. Fram till maj 2022 hade närmare 5 miljoner enskilda besökare besökt den flerspråkiga digitala plattformen och den hade haft över 750 000 deltagare, 18 000 idéer hade debatterats och över 6 500 evenemang ägt rum.

Som ett svar på konferensdeltagarnas uppmaningar om att inrätta en digital plattform för samråd, kommer kommissionens portal **Kom med synpunkter** att bli enda kontaktpunkt för medborgarnas engagemang på nätet och samla all information om mekanismerna för medborgarengagemang hos kommissionen. Detta nya digitala nav kommer att innehålla viktiga funktioner av konferensens flerspråkiga digitala plattform: direkta utbyten mellan invånare, kommentarer – på alla EU:s officiella språk tack vare eTranslation – men också onlineundersökningar och deltagarbaserade evenemang. Det kommer att vara grunden för ett nytt ekosystem för demokratiskt engagemang och innovation.

Detta är en del av kommissionens bredare insatser för att stärka demokratin och det offentliga rummet i Europa. I en tid med ökande konflikter och auktoritärt styre runt om i världen **kräver demokratier och demokratisk resiliens mer uppmärksamhet och stöd än någonsin**. Inom ramen för den europeiska handlingsplanen för demokrati har kommissionen nyligen föreslagit åtgärder för att stärka Europas politiska partier och göra det möjligt för dem att bedriva gränsöverskridande kampanjer, som en del i åtgärderna för att skydda valhemligheten och den öppna demokratiska debatten. Den har också föreslagit att rörliga medborgares rättigheter ska upprätthållas och stärkas, särskilt avseende val till Europaparlamentet. I samma anda har Europaparlamentet nyligen föreslagit en reform av **EU:s vallag** och lagt fram förslag om att gränsöverskridande listor ska ingå i nästa val till Europaparlamentet. Kommissionen kommer att stödja Europaparlamentet för att säkerställa en överenskommelse om vallagen i rådet.

Detta utgör också ett tillfälle att börja reflektera över hur erfarenheterna från konferensen ska kunna omsättas i stöd till en europeisk medborgaridentitet. Det skulle framför allt innebära en bedömning av hur utbildning och kommunikation kan ge utrymme för utvecklingen av denna typ av engagemang.

4. SLUTSATS

Som beskrivs i detta meddelande och dess bilaga gav konferensen mycket att arbeta med men den har också gett mycket att dra lärdom av och att bevara – inte minst energin och dynamiken att förbättra Europa och bidra till att det går framåt. Även om konferensen är slut

har arbetet bara börjat med uppföljningen av de tydliga förslag om att förbättra Europa och se till att alla medborgare kan fortsätta att yttra sig om politik som påverkar dem.

Konferensen har visat att européerna är fast beslutna att skapa en bättre framtid. De ser Europeiska unionen som ett sätt att uppnå detta och vill bygga upp den tillsammans med valda företrädare. Ett Europa med fred och välstånd, rättvisa och framsteg, ett Europa som är socialt och hållbart och tar hand om sina invånare men samtidigt vågar genomföra en djärv politik som gynnar alla generationer. Visionen är tydlig och de många initiativ som presenteras i detta meddelande kommer att göra det möjligt för kommissionen att omsätta den visionen i konkreta åtgärder.

Uppföljningen av konferensens resultat är ett delat ansvar för de deltagande institutionerna, i enlighet med deras institutionella befogenheter och med hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Tydlig och ändamålsenlig kommunikation kommer att vara avgörande i denna uppföljning, särskilt för att säkerställa uppbackning från medborgarna och skapa förtroende för processen och dess resultat. För att hålla medborgarna informerade och hålla tempot uppe kommer ett **återkopplingsevenemang** att arrangeras under hösten 2022. Det kan bli ett tillfälle att informera om hur de tre EU-institutionerna följer upp och utvärderar framstegen i det skedet. Det kommer att bli ett tillfälle att skapa ett tydligt och sammanhängande samband mellan resultaten av konferensen och de framtida aktiviteter som den inspirerat till.